uum, cubitiq; solum magnitudine, quem reliqui omnes sugiant: hirsutum quoq;, quemq; sacrum appellent, prodidit Aristoteles. Cæterûm & edendo, & mandendo deteriores fieri quorumcunq; animalium morsus, non serpentum solùm, haud dubium cuiquam esse debet. Sic & lingua bifida, non solùm serpentibus, sed etiam lacertis, uitulóq; marino conuenit. Causa est, quòd cùm tenuis esset ob maxillarum humilitatem, acutam quoq; esse oportuit: ut uerò faciliùs explicaretur bifida, quò etiam meliùs inter dentes uibraretur: nihil enim tenue ualdè latum natura fingit, quod moueri oporteat. Capitis os unum est, & coni retusi figura: nec in eo oculorum foramina sunt: quod ideò factum est, ne facilè lædãtur, cùm humi serpat.

Serpens sacer.

Serpentum capita uno osse constant.

RATIO FVGANDORVM REPTILIVM, ET TALIVM. CAPVT XXX.

HORVM animalium tædium graue est adeò, ut carere illis apud multos, pro non exigua fœlicitate habeatur: trifariàm ergo repulsa datur. Aut his quæ illa horrent, uelut frigus, sulphur, aceti fex: immoderatæ enim qualitatis talia participãt. Aut non repellunt longiùs, sed offensam prohibent, ut axungia: nõ enim cutim ita sauciant, dum in pilis fugendis hærent. Aut occidunt, alia quidẽ implicando, ut resina: alia suffocando, ut oleum: alia ob uirtutẽ, & qualitatem, aut uenena, ærugo, ac talia: quædã simul arcẽt, & occidũt, ut staphisagria, & uernix: simili modo reliqua diuisionis membra inuicem cõmitantur: commune est omnibus, ut uel aliundè adueniant, uel ibi generẽtur. Ob hoc pluribus in locis pediculi, & pulices, quàm

quàm muſcæ: muſcarum enim generatio non ita nos comitatur: ob hoc igitur in ſpeculis ſeu turritis atrijs, quòd ſiccriora loca ſint, generari nequeunt. Sed neq; illud aliundè aduenire, non ferentibus uiribus continuũ uolatum: grauis etiam eſt aſcenſus aëre deſcendente, ut in Problematibus ab Ariſtotele dictum eſt. Aër quoq; qui in turriculis illis undequaq; perflatis fertur, ob frigus illas arcet, & motu ſuo uolatum muſcarum impedit: unde flante uento maximè frigido latent muſcæ, & quantò ualidior fuerit.

Muſcæ ut non adſint.

Eſt mihi atrium turritum in quarta contignatione, ab oriente contectum, ubi Domitianum habitare diceres: ſi à meridie, non ab oriente erectus fuiſſet murus, frigidior aula foret. Sic tamen induſtria pauper regiam habitat: nam oportet mundũ locum tenere, ac ſæpiùs uerrere. Aliquando à prandio duæ, aut tres muſcæ aduolarunt, puto è cubiculis ſordidioribus uicinorũm. Ambiat atrium multitudo arbuſculorum olentium, uelut myrti, roſæ, & medici mali.

In uniuerſum inſecta omnia quinq; modis arcentur. Aut prohibendo generationem: ſic in locuſtis oua contere ſolemus. Aut aduentum, ut nuper dixi de atrio turrito, locis quoq; concluſis ſerpentes non admittimus: clauſis feneſtris, quoniam muſcæ obſcuro loco non uolant, ab earum tædio ſimus tuti. Quædam apertè inſecta pellunt, & occidunt, ut duo extrema illa, ignis & præſertim flamma, & immenſum frigus. Sed & omnes feræ horrent flammam, ac fugiunt. Inde ſapor acris & amariſsimus, uelut acetum, fel tauri, decoctum cucumis anguini, helleborí albi, colocynthidæ, lupinorum. Quædam odoris propria quadam ui, ut ſulphuris, atramenti, calcantiũe, florum, & foliorum Sambuci utriuſque, coriandri, cornuum, & ungularum. Quædam multiplici genere incommodi illa afficiunt,

Generalis ratio fugandorũ, & arcendorum inſectorũ.

ut rutha, ærugo. Atque hæc eadem ſerpentibus aduerſantur, & generationi, & ouis eorum. Antiqui uerò duobus maximè, quorum nunc obliti ſunt homines, commodiſsimè ad omnia ſeruanda utebantur, pice, atque amurca olei. Pix ab aëre tutatur, amurca ab animalibus. Inuenio inter odorata, ſtyracem ſuffitu omnia fermè inſecta animalia pellere.

Erucis tollendis.

Praſtocoridas Græci uocant, animalia quæ ſolent hortis nocere: ferunt ergo, quòd ſi uentriculum ueruecis ſtatim occiſi plenum ſordibus ſuis, ſpatio quo abundant, leuiter defoderis, poſt biduum reperies ibi animalia ipſa congeſta: hoc cùm bis, uel tertiò feceris, genus omne, quod nocebit, extingues. Similiter, ſi in ſterquilinio robora aliqua materia ſit, negant naſci ſerpentem. Halicacabi quoq; radice obſtupeſcere ſerpentum genus, id quod aſpidem uocãt, receptum eſt: nec mirum cùm ea radix etiam, atq; illius ſemen, hominibus ſtuporem inducat. Itaq; forſan & alijs in exanguibus, idem forſan præſtare poterit. Referunt etiam, ſepulto capræ felle, ranas ad illud cõgregari: quod uix credi poteſt: quòd ſi uerum ſit, odore id fieri conſtat, nec altiùs defodi oportere.

Serpentes ne naſcantur.

Aſpides ut obſtupeſcant.

Ranæ ut congregentur.

Pulices quomodo uitemus.

Pulices, nulla re magis arcentur, quàm munditie: uerrere ſæpè cubiculum, mutare lintea, lectis uti penſilibus: goſſipium candidum per lectum ſpargere: nam eo ueluti reti capiuntur: congregari ferunt illos pinguedine hominacei. Vaſis quoq; patulis aqua plenis, in ſolo diſpoſitis, capiuntur: fugantur decocto tribuli marini, ſparſo per pauimentum, meliùs colocynthidæ, aut oleandri.

Papilionib. delendis.

Papiliones ſi apes infeſtent, nocte accenſis candelis (ad lumen enim properant) ſemetipſos perdunt. Cimices referunt pelli, ſi ebulus uiridis in ſpondarũ capitibus ponatur: forſan

forsan ob odorem tetrum: hoc certè est, malum malo pellere. Occidit eos fumus calcanthi, & æruginis, sed non ita, quin denuò redeant: itaq; nihil melius calce cum lixiuio feruente mixta, & ut sic diu torreantur tabulæ & undiq;, inde misceantur staphisagria, & hydrargyrium, & sulphur, & oleum laurinum, calcantho, & ærugini, illinantur. Formicis tollendis, foramina illarum limo marino, aut cinere obstrues. Dicunt, noctuæ cor similiter appositũ, fugare illas: cinere, aut creta alba earũ iter intercipitur. Sed alibi multa.

Cimices ut nõ habeas.

Aduersus formicas.

Erucis quæ uitibus infestæ sunt, cantharides, quæ in rosetis inueniri consueuerunt, simito in oleo marcescere, & ex eo falces putandarum uitium inunges. Culices moriuntur fumo concrematorum lupinorum: infesta res, & de qua aliás sermonem habuimus. Allium odore suo arcet scorpiones: existimauerim fermè omnia animalia arcere, præsertim exanguia, atq; serpẽtes. Præsentaneum aduersus omnẽ pestem horum animalium, maximè cimicum iniuriam, cucumis anguini decocto, aut felle bubulo cum aceto limites illine, non accedent: quòd si loca etiam ipsa, morientur.

Vitium erucis.

Culicibus necandis.

Contra omnia animalia nocuia.

Insecta omnia, oleo & maximè Soli exposita, perire affirmant. Verùm scorpionem, in oleo uiginti duobus diebus uixisse, uigesimotertio perijsse, Albertus experimento edoctus scripsit. ambulabat in imo uasis, & in olei superficie ampullas emittebat, quasi respirationis particeps. Aconiti foliis torpescere statim, hellebori autem reuiuiscere produnt.

Scorpio in oleo diu uixit.

Culicum historia.

Culices sub Borea, quod mirum est, maximos, & esse infestissimos, refert Olaus Magnus causam'q; reddit, quòd cũ ibi æstate perpetuus dies sit, nox nulla, uespertiliones desunt, qui culices deuorent. Hæc quidẽ causa potest esse multitudinis, non magnitudinis. Tum maximè quòd fateatur esse, auium certum genus, quod culices edit. Causa igitur

Vespertiliones ubi nõ sint.

multitudinis, est perpetuitas caloris, ob diei prolixitatem: magnitudinis uerò, humor aqueus pinguior, propter aquã, quæ gelu diuturno concreuerat. Deprehensum est ualidis uentis abigi. Vbiq; alimentum defecerit, ad propriam putredinem remeant, ubi & contabescunt. Nascuntur enim in humore, deinde acidis uescuntur. Atq; cùm senescunt, asili proueniunt. Fugantur autem odoratis, & præcipuè scobe pinus accensa: nam & siccitate illos necat.

QVADRVPEDIA.

CAPVT XXXI.

Cuniculi mira audacia.

NON solùm quadrupedia, sed & cætera animalia, consuetudine mores imbuunt, adeò ut cuniculum uiderim in domo Zepedæ patritij Hispani, qui canes ultrò persequebatur, morsu appetebat: eò deductus longa cõsuetudine, quòd canem domesticum assuetus esset impetere: erat autem canis triplo cuniculo maior, & alioquin acer, seu dominorum metu, seu alia causa metuebat ab illo. Vidi etiam, quòd ultrò canem meum Belgicum, quem alij canes ob magnitudinem, & formam formidabant, cuniculus hic non fugiebat. Sunt autem cuniculi leporibus simillimi: sed omninò alij: neq; cicurant eos homines, neq; sub terra foueas faciunt, neq; plures pariunt: cùm cuniculi usq; ad octonos in domo mea pepererint, & educarint. Lepores etiam cursu, cuniculi saltu, fugam accelerãt. Colorem nullum cuniculus refugit, lepori pullus proprius est. Multa alia sunt magis propria, in quibus differunt: sed non est præsentis instituti talia explicare.

Tauri Calydoniæ sylua.

Regiones uerò, animalium naturam maximè mutant, ut aliàs ostensum est: nam in Calydonia Scotiæ sylua, boues sunt